

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. kovo 14 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų: Gražinos Davidonienės (pranešėja), Gintaro Kryževičiaus (kolegijos pirmininkas) ir Egidijaus Laužiko,

rašytinio proceso tvarka teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą pagal **atsakovės S. M.** kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. birželio 7 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo sodininkų bendrijos „Tauras“ ieškinį atsakovei S. M. dėl skolos priteisimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

Byloje sprendžiamas klausimas, ar sodininkas, turintis sodininkų bendrijoje žemės sklypą, privalo sumokėti jam apskaičiuotą išlaidų už inžinerinių tinklų įrengimą sodininkų bendrijos teritorijoje atlyginimo dalį, nors nedavė sutikimo jiems įrengti.

Ieškovas kreipėsi į teismą, prašydamas priteisti iš atsakovės 13 000 Lt skolos, 5 procentų dydžio metinių palūkanų už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo. Ieškovas paaiškino, kad atsakovei nuosavybės teise priklauso žemės sklypas, esantis (*duomenys neskelbtini*). Šis sklypas yra sodininkų bendrijos „Tauras“ (toliau – SB „Tauras“) teritorijoje. Atsakovė yra sodininkų bendrijos (toliau – ir bendrija) narė. Bendrijos narių 2007 m. birželio 16 d. susirinkimo metu nutarta sodininkų lėšomis įrengti bendrijoje inžinerinius tinklus. 2008 m. gegužės 31 d. susirinkimo metu nuspręsta skelbti konkursą dėl bendrojo naudojimo vandentiekio, lietaus, ūkio nuotekų tinklų statybos ir nuotekų siurbliams SB „Tauras“ teritorijoje įrengimo ir nutarta, kad visi bendrijos nariai turi sumokėti už techninio ir tinklų statybos projekto parengimą po 1000 Lt nuo kiekvieno sklypo. Konkursą vykdyti statybos darbus laimėjo UAB „Techsis“, su kuriuo 2009 m. gegužės 15 d. pasirašyta Statybos rangos sutartis, kurioje nustatyta darbų kaina – 4 184 040 Lt, darbų atlikimo terminas – 18 mėnesių. Ieškovas pažymėjo, kad bendrijoje yra trys šimtai šešiasdešimt penki sklypai; vienam sklypui tenkanti inžinerinių tinklų įrengimo kaina – 11 463 Lt. Bendrijos narių 2009 m. rugsėjo 12 d. ir 2011 m. birželio 18 d.

susirinkimų metu nutarta išieškoti iš bendrijos narių, nesumokėjusių už inžinerinių tinklų įrengimą, skolas teismine tvarka. Kadangi atsakovė atsisakė sumokėti už atliktus darbus, tai, ieškovo įsitikinimu, skola jam priteistina.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) esmė

Klaipėdos miesto apylinkės teismas 2012 m. rugsėjo 10 d. sprendimu ieškinį tenkino.

Teismas nurodė, kad nors atsakovė atsiliepime į ieškinį išreiškė abejones dėl bendrijos susirinkimų nutarimų, kuriais nuspręsta įrengti inžinerinius tinklus, teisėtumo, tačiau jų neginčija; pažymėjo, jog ieškovas rangovui už atliktus inžinerinių tinklų įrengimo darbus jau yra sumokėjęs 2 883 290,71 Lt, t. y. 68,91 proc. projekto vertės, tai reiškia, kad beveik 70 proc. sodininkų bendrijos narių pritaria inžinerinių tinklų įrengimui; be to, infrastruktūros pagerinimas (šiuo atveju – inžinerinių tinklų įrengimas) didina turto vertę.

Teismas pažymėjo, kad pagal Sodininkų bendrijų įstatymo 7 straipsnio 1 dalį sodininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso sodininkų bendromis lėšomis ar bendromis sutelktomis jėgomis pastatyta bendroji inžinerinė įranga – vandentiekio, kanalizacijos, dujų, elektros, telekomunikacijų ir rodmenų tinklai, melioracijos įrenginiai, keliai, tiltai, lieptai, vamzdynai ir angos, elektros skydai ir kita bendrojo naudojimo inžinerinė techninė įranga, esanti bendrojo naudojimo teritorijose bei patalpose ar konstrukcijose. CK 4.76 straipsnyje įtvirtinta, kad bendraturtis privalo proporcingai prisidėti prie visų išlaidų, skirtų bendrosios dalinės nuosavybės objektams išlaikyti, išsaugoti, atnaujinti, jų būtinoms pagerinimams atlikti. Šiai taisyklei taikyti yra teisiškai nereikšminga atitinkamų bendrosios dalinės nuosavybės objektų, dėl kurių daromos nurodytos išlaidos, funkcinė paskirtis, taip pat bendraturčio, kuriam ji taikytina, naudojimosi ar nesinaudojimo tais objektais aplinkybės (dažnumas, intensyvumas) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2009 m. lapkričio 27 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „Kaunuva“ v. Smėlynės g. 49-ojo daugiabučio namo savininkų bendrija, bylos Nr. 3K-7-515/2009), prisidėjimo prie bendro turto išlaikymo apimtis priklauso tik nuo bendraturčio dalies bendrosios dalinės nuosavybės teisėje. Ši pareiga išlieka nepriklausomai nuo to, ar bendraturtis naudojami bendro turto duodamomis pajamomis, ar jomis naudotis atsisakė. Sodininkų bendrijų įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 1, 4 punktuose taip pat nustatyta, kad bendrijos narys privalo laikytis bendrijos įstatų, vykdyti bendrijos narių susirinkimo, bendrijos valdymo organo sprendimus, nustatyta tvarka atsiskaityti už jam teikiamas paslaugas, mokėti bendrijos nario mokesť. Atsižvelgdamas į šias įstatymų nuostatas ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimus, pažymėdamas, kad asmuo, praleidęs prievolės įvykdymo terminą, privalo mokėti 5 proc. dydžio palūkanas (CK 6.37, 6.210 straipsniai), teismas ieškinį tenkino.

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi atsakovės apeliacinį skundą, 2013 m. birželio 7 d. nutartimi Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2012 m. rugsėjo 10 d. sprendimą paliko nepakeistą.

Teisėjų kolegija nustatė, kad Klaipėdos apygardos teisme apeliacine tvarka buvo nagrinėjama civilinė byla Nr. 2A-425-123/2013 pagal atsakovų D. V. ir M. M., trečiųjų asmenų O. B., D. B., M. K. apeliacinius skundus dėl Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2012 m. spalio 22 d. sprendimo civilinėje byloje pagal ieškovo SB „Tauras“ ieškinius atsakovams M. M. ir D. V. dėl įmokų ir skolos už inžinerinių tinklų įrengimą priteisimo bei atsakovų M. M. ir D. V. priešieškinius ieškovei SB „Tauras“ dėl bendrijos narių susirinkimų nutarimų pripažinimo negaliojančiais. Klaipėdos miesto apylinkės teismas 2012 m. spalio 22 d. sprendimu ieškinį tenkino visiškai, atsakovų priešieškinius atmetė. Klaipėdos apygardos teismas 2013 m. kovo 22 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą. Teisėjų kolegija sprendė, kad nurodytoje byloje nustatyti faktai turi prejudicinę galią nagrinėjamoje byloje, todėl neįrodinėtini (CPK 182 straipsnio 2 punktas).

Civilinėje byloje Nr. 2A-425-123/2013 buvo nustatyta, kad ieškovo SB „Tauras“ 2007 m. birželio 16 d. narių susirinkimo nutarimas pirmu darbotvarkės klausimu „Dėl inžinerinių tinklų projektavimo įgyvendinimo“ (Protokolas Nr. 33), 2008 m. gegužės 31 d. narių susirinkimo

nutarimas (Protokolas Nr. 2), 2009 m. rugsėjo 12 d. narių susirinkimo ir 2011 m. birželio 18 d. bendrijos narių susirinkimo nutarimai yra teisėti. 2009 m. rugsėjo 12 d. įvykusio pakartotinio SB „Tauras“ narių susirinkimo metu buvo nutarta, kad įvadai iki sklypų bus įrengti tik visiškai sumokėjus už inžinerinių tinklų įrengimą: 12 000 Lt – už tinklus ir 1000 Lt – už projektavimą. Šiame nutarime bendrijos nariai aptarė vandentiekio, lietaus nuotekų, ūkio nuotekų tinklų statybos ir nuotekų siurblių įrengimo kainas, tenkančias vienam nariui. Remdamasi nurodytomis aplinkybėmis, teisėjų kolegija atmetė apeliacinio skundo argumentus, kad protokolai, kuriais įforminti bendrijos narių susirinkimuose priimti sprendimai įrengti inžinerinius tinklus, yra netikri, suklastoti; pažymėjo, kad pagal SB „Tauras“ 1999 m. balandžio 17 d. įstatų 8.1 punktą sodininkų bendrijos narys privalo vykdyti bendrijos narių susirinkimo, bendrijos valdybos sprendimus.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad pagal Sodininkų bendrijų įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 5 punktą bendrijos narys turi teisę susipažinti su bendrijos dokumentais ir gauti visą bendrijos turimą informaciją apie jos veiklą; pagal 18 straipsnio 2 dalies 7 punktą bendrijos valdyba teikia bendrijos nariams reikalingą informaciją. Atsakovė nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad ji kreipėsi į sodininkų bendrijos valdybą su prašymu gauti dokumentus apie sodininkų bendrijos veiklą ar jai buvo atsisakyta šiuos dokumentus išduoti. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija sprendė, kad nėra pagrindo konstatuoti, jog buvo pažeistos atsakovės, kaip sodininkės, teisės susipažinti su inžinerinių tinklų įrengimo projektu, jo įgyvendinimu, trukme ir kaina; atsakovė nepateikė įrodymų, kad prieštaravo inžinerinių tinklų įrengimo projekto įgyvendinimui (CPK 178 straipsnis).

Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad aplinkybė, jog atsakovė nesinaudoja inžineriniais tinklais, teisiškai nereikšminga, nes inžineriniai tinklai priklauso visiems sodininkams (bendrijos nariams ir ne nariams) bendrosios dalinės nuosavybės teise, todėl atsakovė, kaip bendraturtė, turi pareigą proporcingai jai tenkančiai turto daliai atsakyti tretiesiems asmenimis pagal prievoles, susijusias su bendru daiktu (turtu), taip pat privalo apmokėti išlaidas jam išlaikyti ir išsaugoti, mokesčiams, rinkliavoms ir kitoms įmokoms (CK 4.76 straipsnis). Kadangi inžineriniai tinklai yra įrengti ir už juos sumokėta, tai teisėjų kolegija atmetė atsakovės argumentus, kad neaišku, kokie darbai ir už kokias sumas atlikti. Atsižvelgdama į nurodytą aplinkybių visumą, teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai tenkino ieškinį ir priteisė ieškovui iš atsakovės skolą už inžinerinių tinklų įrengimą.

Teisėjų kolegija nustatė, kad po civilinės bylos teisme iškėlimo atsakovė 2012 m. vasario 17 d. pateikė prašymą ieškovui išstoti iš bendrijos narių. Pagal SB „Tauras“ įstatų 10 punktą išstojusiam iš bendrijos narių asmeniui negražinami stojamasis ir nario mokesčiai, įmokos samdomiems darbuotojams išlaikyti, bendroms priemonėms rengti, sumokėti mokesčiai už vandenį, elektrą ir kitas paslaugas; pažymėjo, kad visi sodininkų bendrijos narių sprendimai dėl inžinerinių tinklų statybos finansavimo pačių sodininkų lėšomis buvo priimti 2007, 2008, 2009 ir 2011 m., t. y. iki atsakovės išstojimo iš bendrijos narių (2012 m. kovo 1 d.), todėl ši aplinkybė nepakeičia iki išstojimo momento jos turėtų pareigų bei prievolės šias įvykdyti; be to, 2012 m. vasario 17 d. prašymo išstoti iš bendrijos narių atsakovė nebuvo pateikusi pirmosios instancijos teismui. Pagal CPK 306 straipsnio 2 dalį draudžiama apeliacinį skundą grįsti aplinkybėmis, kurios nebuvo nurodytos pirmosios instancijos teisme.

II. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

Kasaciniu skundu atsakovė prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. birželio 7 d. nutartį ir Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2012 m. rugsėjo 10 d. sprendimą bei priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti. Kasacinis skundas grindžiamas tokiais teisiniais argumentais:

1. Kasatorės teigimu, bylą nagrinėję teismai, neatsižvelgdami į tai, kad bylos nagrinėjimo metu kasatorė jau nebuvo SB „Tauras“ narė ir bendrojo naudojimo objektų bendraturtė, tačiau priteisdami iš jos skolą ieškovui už inžinerinių tinklų įrengimą, pažeidė materialiosios ir proceso teisės normas (CK 4.76, 6.56 straipsnius, CPK 330 straipsnį). SB „Tauras“ įstatų 4 punkte

nustatyta, kad bendrijos teritorijoje pastatyti objektai priklauso bendrijos nariams bendrosios dalinės nuosavybės teise. Kasatorė nuo 2012 m. kovo 1 d. nėra bendrijos narė. Bendrijos teritorijoje įrengti inžineriniai tinklai neįregistruoti, tai, kasatorės nuomone, reiškia, kad jai būnant bendrijos nare, nebuvo objekto, į kurį ji galėjo įgyti nuosavybės teises, o nurodytus tinklus įregistravus, kasatorė neįgis į juos nuosavybės teises, nes nebus bendrijos narė. Dėl to, kasatorės teigimu, jai nekyla pareigos apmokėti ieškovo reikalaujamą inžineriniams tinklams įrengti išlaidų atlyginimo dalį. Bylą nagrinėję teismai nepagrįstai vadovavosi CK 4.76 straipsnio nuostatomis ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinės teisėjų kolegijos 2009 m. lapkričio 27 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje *UAB „Kaunuva“ v. Smėlynės g. 49-ojo daugiabučio namo savininkų bendrija*, bylos Nr. 3K-7-515/2009, išaiškinimais, nes jie taikytini bendraturčiams, jų teisėms ir pareigoms. Pagal SB „Tauras“ įstatų 10 punktą sodininkas, nesantis bendrijos narys, privalo mokėti mokesčius už naudojimąsi bendrijai priklausančiu bendrosios dalinės nuosavybės turtu ir tik tada, kai sudaro su bendrija atitinkamą sutartį. Kasatorė yra bendrijos teritorijoje esančio sklypo savininkė ir bendrijos teikiamomis paslaugomis nesinaudoja; prie jos sklypo yra nutiestas Klaipėdos miesto vandentiekis, todėl, net ir norėdama naudotis miesto komunikacijomis, kasatorė jungtųsi prie jo, o ne prie bendrijos tinklų.

2. Kasatorės nuomone, bendrijos narių susirinkimų nutarimai, kuriais nutarta įgyvendinti inžinerinių tinklų įrengimo projektą (2007 m. birželio 16 d., 2008 m. gegužės 31 d., 2009 m. rugsėjo 21 d., 2010 m. gegužės 29 d. ir 2011 m. birželio 18 d.), priimti pažeidžiant Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio 3, 10, 14 ir 15 dalių reikalavimus, Pagal Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio 10 dalį bendrijos narių susirinkimas gali priimti sprendimus ir yra laikomas įvykusi, kai jame dalyvauja daugiau kaip 1/2 bendrijos narių; jeigu kvorumo nėra, bendrijos narių susirinkimas laikomas neįvykusi ir ne anksčiau kaip po 14 dienų gali būti sušauktas pakartotinis bendrijos narių susirinkimas, turintis teisę priimti sprendimus pagal neįvykusio susirinkimo darbotvarkę; sprendimai pakartotiniame susirinkime priimami paprasta ar šio straipsnio 12 dalyje nustatytais atvejais – kvalifikuota bendrijos narių balsų dauguma; į dalyvaujančių bendrijos susirinkime narių skaičių įskaičiuojami ir tie nariai, kurie iš anksto yra pareiškę savo nuomonę raštu. Pagal Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio 11 dalį bendrijos narių susirinkimo sprendimai yra teisėti, kai už juos balsuoja daugiau kaip 1/2 dalis susirinkime dalyvaujančių bendrijos narių, išskyrus šio straipsnio 12 dalyje nustatytus atvejus. Taigi Sodininkų bendrijų įstatyme nenustatyta galimybės, kad pakartotiniuose susirinkimuose nutarimai gali būti priimti nesant kvorumo. Kadangi ginčo nutarimai priimti galiojant senajai įstatymo redakcijai, tai bendrijos sprendimams tiek pirmajame, tiek pakartotiniame susirinkime priimti reikėjo ne mažiau kaip 1/2 dalies bendrijos narių balsų, t. y. buvo taikomas kvorumo reikalavimas. Kasatorės teigimu, pakartotiniuose visuotiniuose susirinkimuose nebuvo kvorumo, todėl priimti nutarimai turėjo būti pripažinti neteisėtais ir panaikinti CK 1.80 straipsnio, 2.82 straipsnio 4 dalies pagrindu. Be to, ginčijami nutarimai pakartotiniuose susirinkimuose buvo priimti visai kitais nei pirmuose vykusiuose susirinkimuose darbotvarkės klausimais, nors turėjo būti priimami pagal neįvykusio susirinkimo darbotvarkę (Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio 10 dalis). Pagal Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio 10 dalį pakartotinis bendrijos narių susirinkimas gali būti sušauktas ne anksčiau kaip po keturiolikos dienų, tačiau 2008 m. gegužės 31 d. ir 2009 m. rugsėjo 12 d. pakartotini susirinkimai buvo sušaukti keturioliktą dieną, t. y. pažeidžiant terminus. Apie 2011 m. gegužės 14 d. bendrijos narių susirinkimą paskelbta, pažeidžiant Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio 3 dalies reikalavimus, t. y. nenurodant susirinkimo organizavimo vietos, nepaskelbiant siūlomų sprendimų projektų, nenurodant, kur ir kada būtų galima su jais susipažinti; apie tai, kad buvo paskelbta apie 2011 m. birželio 18 d. įvykusį bendrijos narių susirinkimą, duomenų apskritai nėra. Kasatorė atkreipė dėmesį į tai, kad Klaipėdos miesto savivaldybės administracija 2006 m. birželio 23 d. išdavė SB „Tauras“ statybos leidimą ginčo inžineriniams tinklams įrengti. Tačiau prieš gaunant leidimą, nebuvo bendrijos narių susirinkimo, kuriame būtų nutarta kreiptis į savivaldybę statybos leidimui gauti.

3. Kasatorė nesutinka su bylą nagrinėjusių teismų išvada, kad sodininkų bendrijos narių susirinkimas turėjo teisę nuspręsti dėl naujų inžinerinių tinklų bendrijos teritorijoje įrengimo. Jos nuomone, remiantis Sodininkų bendrijų įstatymo 7 straipsnio 3 dalimi, sodininkų bendrija per

savo valdymo organus turi teisę priimti dėl jau esamų bendrojo naudojimo objektų remonto ar rekonstrukcijos, taip pat sprendimus dėl infrastruktūros plėtros, tačiau neturi įgaliojimų priimti sprendimo, kuriuo visi bendrijos nariai būtų įpareigojami įnešti lėšas bendrosios dalinės nuosavybės objektams sukurti. Sodininkų bendrijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad bendrija yra atitinkamo administracinio vieneto bendruomenės dalis, visapusiškai plėtojanti mėgėjišką sodininkystę, puoselėjanti ir tausojanti gamtą ir kraštovaizdį. Bendrija yra ribotos civilinės atsakomybės pelno nesiekiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – įgyvendinti sodininkų bendrąsias teises ir pareigas, susijusias su mėgėjiško sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų valdymu, priežiūra ir naudojimu. Kasatorės teigimu, akivaizdu, kad bendrijos narių susirinkimuose priimti ginčijami nutarimai skirti ne mėgėjiškai sodininkystei plėtoti, o gyvenamiesiems namams statyti. Tai reiškia, kad jie nesusiję su sodininkų bendrijos tikslais, neatitinka daugumos bendrijos narių interesų. Tai, kad daugelis narių nepritarė inžinerinių tinklų įrengimui, patvirtina ir bendrijos narių 2008 m. gegužės 31 d. visuotiniame susirinkime konstatuotos aplinkybės. Bendrosios dalinės nuosavybės teises bendrijos nariai galėjo įgyti tik savanoriškai išipareigodami sukurti nekilnojamojo turto objektus (vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklus), t. y. rašytiniu sutikimu arba jungtinės veiklos sutartimi (Civilinio kodekso LI skyrius). Bendrijos narių 2007 m. birželio 16 d. susirinkime buvo nuspręsta dėl inžinerinių tinklų įrengimo sudaryti su sodininkais sutartis, tačiau jos nesudarytos. Tai, kasatorės nuomone, reiškia, kad sodininkų valia dėl inžinerinių tinklų įrengimo bendrijos narių lėšomis neišreikšta. Kadangi nei su ieškovu, nei su statybos bendrove kasatorė nesudariusi sutarčių dėl inžinerinių tinklų įrengimo, tai pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, kad ji pažeidė prievolę, nes praleido jos įvykdymo terminą (CK 6.59 straipsnis).

4. Kasatorės įsitikinimu, bendrijos nariai neturi pareigos mokėti mokesčių už darbus, kurie neatitinka privalomųjų darbų sąvokos, šiuo atveju – už sukurtus naujus bendrosios dalinės nuosavybės objektus. Sodininkų bendrijų įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 5 punkte įtvirtinta, kad bendrijos narys turi pareigą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytus privalomuosius statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimus apmokėti bendrijos išlaidas, susijusias su mėgėjiško sodo teritorijos bendrojo naudojimo objektų valdymu, priežiūra, remontu ar tvarkymu, taip pat bendrojo naudojimo žemės naudojimu ir priežiūra, atsižvelgiant į sklypo dydį, jeigu bendrijos įstatuose nenustatyta kitaip. Tai, kasatorės nuomone, reiškia, kad bendrijos narių pareiga apmokėti išlaidas susijusi ne su naujų bendrojo naudojimo objektų sukūrimu, o tik jau su esamų išlaikymu ir priežiūra. Sodininkų bendrijų įstatyme nepateikta bendrojo naudojimo objektų valdymo, priežiūros, remonto ir tvarkymo sąvokų samprata, todėl *mutatis mutandis* taikytinos kitų teisės aktų nuostatos ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimai. Išlaidų, susijusių su privalomaisiais statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimais, sampratos klausimu pasisakyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinės teisėjų kolegijos 2009 m. lapkričio 27 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje *UAB „Kaunuva“ v. Smėlynės g. 49-ojo daugiabučio namo savininkų bendrija*, bylos Nr. 3K-7-515/2009, išaiškinant, kad šie reikalavimai nustatyti Statybos įstatyme, aplinkos ministro 2002 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 351 patvirtintame Statybos techniniame reglamente STR 1.12.05:2002 „Gyvenamųjų namų naudojimo ir priežiūros privalomieji reikalavimai ir jų įgyvendinimo tvarka“. Visų šiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų užtikrinimas susijęs su jau esančių bendrojo naudojimo objektų remontu ar rekonstrukcija, bet ne naujų bendrosios dalinės nuosavybės objektų sukūrimu.

Atsiliepimu į kasacinį skundą ieškovas prašo jį atmesti ir skundžiamus teismų procesinius sprendimus palikti nepakeistus. Atsiliepimas grindžiamas tokiais teisiniais argumentais:

1. *Dėl nesinaudojimo naujai sukurtomis komunikacijomis.* Aplinkybė, kad kasatorė nesinaudoja inžineriniais tinklais, teisiškai nereikšminga, nes sodininkams (bendrijos nariams ir ne nariams) bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso sodininkų bendromis lėšomis ar bendromis sutelktomis jėgomis pastatyta bendroji inžinerinė įranga (Sodininkų bendrijų įstatymo 7 straipsnio 1 dalis). CK 4.76 straipsnyje nurodyta, kad kiekvienas bendraturčių proporcingai savo daliai turi teisę į bendro daikto (turto) dalį, taip pat privalo apmokėti išlaidas jam išlaikyti ir išsaugoti, mokesčiams, rinkliavoms ir kitoms įmokoms. Byloje yra pateikti įrodymai,

patvirtinantys rangovui sumokėtą kainą, pažymos apie inžinerinių tinklų įrengimą, todėl kasatorės argumentai, kad nėra aišku, kokie darbai atlikti ir kokia jų kaina, atmestini.

2. *Dėl ne bendrijos nario pareigų.* Ieškovas nesutinka su kasatorės argumentu, kad, išstojus iš bendrijos, jai nebegalioja bendrijos narių 2007 m. birželio 16 d., 2008 m. gegužės 31 d., 2009 m. rugsėjo 12 d., 2011 m. birželio 18 d. susirinkimuose priimti sprendimai įrengti vietinius inžinerinius tinklus, jų įrengimą finansuojant patiems sodininkams. Visi sodininkų bendrijos narių sprendimai dėl inžinerinių tinklų įrengimo buvo priimti iki kasatorės išstojimo iš bendrijos, todėl ji turi vykdyti iki tol jai atsiradusias bendrijos nario pareigas. Net ir nebūdama bendrijos narė, kasatorė neprarado nuosavybės teisių į žemės sklypą, esantį sodininkų bendrijos teritorijoje. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje išaiškinta, kad kiekvienas sodo sklypo savininkas, nepaisant to, yra jis sodininkų bendrijos narys ar ne, šioje yra bendrojo naudojimo objektų bendraturtis. Dėl to visi sodininkai ir kiti asmenys, įsigiję mėgėjų sodo teritorijoje sodo sklypą, privalo atlikti pareigas, kylančias iš bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo, įskaitant pareigą mokėti įmokas, reikalingas šių objektų įrengimo ir eksploatavimo išlaidoms padengti. (Lietuvos Aukščiausioje Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *SB „Taurus“ v. G. Ž.*, bylos Nr. 3K-3-366/2013). Be to, kasatorė neteikė pirmosios instancijos teismui įrodymų apie jos išstojimą iš bendrijos narių, o teikdama apeliacinį skundą nenurodė priežasčių, kodėl šie įrodymai nebuvo pateikti anksčiau.

3. *Dėl bendrijos narių 2007 m. birželio 16 d., 2008 m. gegužės 31 d., 2009 m. rugsėjo 12 d., 2011 m. birželio 18 d. susirinkimuose priimtų nutarimų teisėtumo.* Kasatorė bendrijos narių sprendimų neginčijo, tik apsiribojo bendro pobūdžio pasvarstymais, kad bendrijos narių susirinkimų protokolai netikri, suklastoti. Klaipėdos apygardos teisme apeliacine tvarka išnagrinėtoje civilinėje byloje Nr.2A-425-123/2013 paliktas nepakeistas Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2012 m. spalio 22 d. sprendimas, kuriame, be kita ko, patvirtintas ginčo susirinkimų nutarimų teisėtumas. CPK 182 straipsnio 2 punkte nustatyta, kad nereikia įrodinėti aplinkybių, nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu kitoje civilinėje byloje, kurioje dalyvavo tie patys asmenys. Dėl to, ieškovo nuomone, kasatorės argumentai, kad protokolai, kuriais įforminti bendrijos narių susirinkimuose priimti sprendimai įrengti inžinerinius tinklus, yra negaliojantys, atmestini. Šie sprendimai atitinka daugumos bendrijos narių valią, nes už inžinerinių tinklų įrengimą rangovui jau sumokėti 2 883 290,71 Lt iš 4 184 040 Lt, tai reiškia, kad beveik 70 proc. bendrijos narių pritaria inžinerinių tinklų įrengimui SB „Taurus“; AB „Klaipėdos vanduo“ yra išdavusi dvi pažymas apie šių tinklų tinkamumą naudoti.

4. *Dėl sodininkų bendrijos teisės priimti sprendimus dėl bendrosios dalinės nuosavybės sukūrimo.* Sodininkų bendrijų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 15 punkte nustatyta, kad bendrijos narių susirinkimas turi išimtinę teisę spręsti mėgėjiško sodo teritorijos kraštovaizdžio tvarkymo ir priežiūros, užstatymo ir kitus teritorijos planavimo, infrastruktūros plėtros ir bendrijos bendro naudojimo turto naudojimo, tvarkymo ir pardavimo klausimus. Lietuvos Aukščiausioje Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. birželio 26 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje *SB „Taurus“ v. G. Ž.*, bylos Nr. 3K-3-366/2013, yra pasisakyta, kad Sodininkų bendrijų įstatyme infrastruktūros plėtra eksplicitiškai įtvirtinta kaip viena iš sodininkų bendrojo naudojimo turto valdymo formų, kurią apima šiame kontekste kitose teisės normose vartojamos sąvokos „bendro turto išlaikymas ir išsaugojimas“ (CK 4.76 straipsnis), „bendrojo naudojimo turto valdymas“ (Įstatymo 1 straipsnis), o sodininkų bendrijos narių 2007 m. birželio 16 d., 2008 m. gegužės 31 d. ir 2009 m. rugsėjo 12 d. susirinkimuose priimti sprendimai bendrijoje įrengti inžinerinius tinklus atitinka sodininkų bendrijos narių kompetenciją, nustatytą Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 15 punkte, yra galiojantys ir privalomi visiems sklypų valdytojams nepriklausomai nuo jų narystės bendrijoje.

5. *Dėl bendrosios dalinės nuosavybės įgijimo sukuriant naują daiktą (vandens tiekimo, lietaus ir nuotekų šalinimo tinklus).* Sodininkų bendrijos narių susirinkimas turi teisę spręsti ne tik dėl jau esančių inžinerinių tinklų išlaikymo, bet ir dėl jų plėtros, t. y. naujos infrastruktūros, taip pat inžinerinės, sukūrimo. Ieškovo teigimu, inžinerinių tinklų įrengimas yra susijęs ne tik su bendrijos narių poreikiais, bet ir su viešuoju interesu: Konstitucijos 53 straipsnyje nustatyta, kad valstybė ir kiekvienas asmuo privalo saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių. Ši konstitucinė

nuostata įgyvendinama užtikrinant sodininkų bendrijoje vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų infrastruktūros sukūrimą. Dėl to, ieškovo įsitikinimu, bendroji nuosavybė gali atsirasti net ir tuo atveju, jeigu kai kurie sodininkai tam nepritaria, tačiau yra sodininkų daugumos pritarimas.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl sodininkų bendrijos teisės priimti sprendimus dėl bendrosios dalinės nuosavybės sukūrimo

Sodininkų bendrijos vienija savanorišku pagrindu į organizacinę struktūrą susijungusius asmenis, turinčius siekį plėtoti mėgėjų sodininkystę, per jas sprendžiami bendrieji tam tikroje teritorijoje mėgėjų sodininkystėje užsiimančių asmenų reikalai, įgyvendinamos bendrosios jų teisės ir pareigos. Kasacinio teismo praktikoje pasisakyta dėl sodininkų bendrijų paskirties ir tikslų kitimo priklausomai nuo visuomeninių santykių ir su ja susijusių visuomenės narių poreikių raidos: mėgėjų sodo teritorija dėl istoriškai susidėjusių aplinkybių buvo formuojama kaip speciali kolektyvinių sodų, t. y. mėgėjiškos žemės ūkio veiklos, rekreacijos paskirties teritorija, suskirstyta į daugelį sodo sklypų, tačiau vėliau šiuose sklypuose pradėti statyti gyvenamieji namai nuolatiniam gyvenimui, susiformavo jų kvartalai, kuriems būtina atitinkama infrastruktūra (vandentiekio, kanalizacijos sistemos, kt.) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *SB „Taurus“ v. G. Ž.*, bylos Nr. 3K-3-366/2013). Pagal Sodininkų bendrijų įstatymo (toliau – ir SBI) 6 straipsnio 1 dalį mėgėjų sodo teritorijoje žemės sklypai gali priklausyti ne tik bendrijos nariams, bet ir kitiems asmenims, t. y. SBI reglamentuojamų santykių subjektai yra ne tik sodininkai, sodininkų bendrijos nariai, bet ir kiti asmenys, nuosavybės ar kitų teisių pagrindu valdantys sodo žemės sklypus. Kasacinis teismas, aiškindamas šias SBI nuostatas yra pažymėjęs, kad šiuo metu mėgėjų sodininkystės veikla skirta keletui tikslų, kurie ne visi gali būti aktualūs atskiriems asmenims, turintiems sklypus sodų bendrijos teritorijoje, įgyvendinti: vieni jų gali teikti prioritetą žemės ūkio produkcijos auginimui, kiti – apsirūpinimui gyvenamosiomis patalpomis ar aktyviam poilsiui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinės teisėjų kolegijos 2014 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *SB „Taurus“ v. J. B. ir kt.*, bylos Nr. 3K-7-49/2014). Tai reiškia, kad atskirų asmenų, turinčių sodo teritorijoje žemės sklypus, interesai gali nesutapti, priklausomai nuo to, kokiam tikslui naudojamas turimas žemės sklypas, todėl būtinas šių interesų derinimas.

Minėtoje kasacinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos nutartyje, kuri buvo priimta analogiškoje byloje pagal šios bylos ieškovo ieškinį, taip pat pažymėta, kad mėgėjų sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų tinkamas eksploatavimas bei išsaugojimas yra ne tik privatus savininkų, bet ir viešasis interesas, todėl, siekiant suderinti mėgėjų sodų teritorijoje esančių atskirų individualių sodo sklypų savininkų privačius, jų grupių ir viešuosius interesus, šie santykiai reguliuojami nustatant bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo būdą – per sodininkų bendrijas (SBI 3 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 3 dalis). Dėl to bendrijos narių galimybę savo nuožiūra plėtoti mėgėjišką sodininkystę riboja ne tik nuosavybės teisę ginančios konstitucinės nuostatos ir teisės aktų, aktualių vykdant pasirinktą veiklą, reikalavimai (pvz., aplinkosaugos, žemėtvarkos, statybos srityse), bet ir būtinybė paisyti bendrų interesų, atsižvelgti į kitų bendrijos narių suderintus ir įstatymų nustatyta tvarka išreikštus poreikius. Asmuo laisva valia pasirenka, ar jis nori vienytis į kokias nors organizacijas, o, priėmęs tokį sprendimą, turi ne tik galimybę naudotis jos teikiama privalumais, bet gali patirti ir tam tikrų suvaržymų. Sodininkas, tapdamas bendrijos nariu, sutinka tam tikra apimtimi apriboti sprendimų priėmimo laisvę tvarkant savo nuosavybę ir paklusti teisėtiems daugumos sprendimams. Kartu pabrėžta, kad narystės bendrijoje savanoriškumo principas reiškia, jog žemės sklypo savininkas gali nestoti į bendriją, t. y. nesusieti savęs narystės bendrijoje ryšiais, tačiau ir tokiu atveju jis yra teisinių santykių, susijusių su bendrosios dalinės

nuosavybės teisių įgyvendinimu, subjektas (SBI 7 straipsnio 5 dalis, 22 straipsnio 1 dalis). Taigi, mėgėjų sodo teritorijos ir joje esančių bendrojo naudojimo objektų valdymas, priežiūra ir naudojimas turi būti vykdomi taip, kad būtų užtikrintas maksimalus įmanomas visų teisėtų interesų (tiek skirtingų privačių interesų, tiek privataus ir viešojo interesų) suderinimas.

Sodininkų bendrijos teritoriją sudaro sodininkams (kitiems asmenims) asmeninės nuosavybės ar kitomis teisėmis valdomi žemės sklypai ir bendrąja daline nuosavybe valdoma bendrojo naudojimo žemė. Be bendrojo naudojimo žemės, sodininkams bendrosios dalinės nuosavybės teise gali priklausyti sodininkų bendromis lėšomis ar bendromis sutelktomis jėgomis pastatyti, įrengti ar kitaip įsigyti bendrojo naudojimo objektai: pastatai ir įrenginiai (tvoros, vartai, poilsio aikštelės, pliažai, miškai, vandens telkiniai ir kt.); bendroji inžinerinė įranga – vandentiekio, kanalizacijos, dujų, elektros, telekomunikacijų ir rodmenų tinklai, melioracijos įrenginiai, keliai, tiltai, lieptai, vamzdynai ir angos, elektros skydai ir kita bendrojo naudojimo inžinerinė techninė įranga, esanti bendrojo naudojimo teritorijose bei patalpose ar konstrukcijose, taip pat šie objektai, įrengti sodo sklypuose, jeigu jie susiję su visos mėgėjų sodo teritorijos inžinerinės techninės įrangos veikimu ir jeigu jie nėra kitų asmenų nuosavybė (SBI 7 straipsnio 1 dalis). SBI 22 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad bendrijos narys, jo šeimos nariai turi teisę naudotis bendrijos bendrojo naudojimo objektais pagal jų funkcinę paskirtį, nepažeisdami kitų mėgėjų sodo teritorijos sodininkų, jų šeimos narių teisių bei teisėtų interesų ir aplinkos apsaugos reikalavimų. Besikeičiant bendrijos narių (jų dalies) reikmėms, gali susidaryti situacija, kai sodininkų bendrijos teritorijoje kyla poreikis įrengti (pastatyti) ar kitaip įgyti naujus bendrosios dalinės nuosavybės objektus.

Bendrija įgyja civilines teises, prisiima pareigas ir jas įgyvendina per savo organus – bendrijos narių susirinkimą ir vienasmenį (bendrijos pirmininkas) ar kolegialų (bendrijos valdyba) organą (SBI 14 straipsnis). Svarbiausi sodininkų bendrijai ir jos nariams klausimai sprendžiami bendrijos narių susirinkime. Sodininkų bendrijų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 15 punkte nustatyta, kad išimtinai bendrijos narių susirinkimo kompetencijai priskirta spręsti mėgėjiško sodo teritorijos kraštovaizdžio tvarkymo ir priežiūros, užstatymo ir kitus teritorijos planavimo, infrastruktūros plėtros ir bendrijos bendrojo naudojimo turto naudojimo, tvarkymo ir pardavimo klausimus. Kasacinis teismas, aiškindamas šią įstatymo nuostatą pažymėjo, kad ji reikšminga keletu aspektų. Pirma, ji reiškia, kad dėl visų su sodininkų bendrijos narių bendrąja nuosavybe susijusių klausimų turi būti priimamas bendrijos susirinkimo sprendimas. Antra, bendrijos narių susirinkimas gali spręsti ne tik dėl esamo bendro turto remonto, pagerinimo, bet ir dėl infrastruktūros (suprantant ją kaip įvairių sričių objektų, skirtų ūkio ir gyventojų reikmėms tenkinti, kompleksą (inžineriniai tinklai, susisiekimo komunikacijos, komunaliniai ir kiti gyventojų paslaugoms teikti ar aplinkos kokybei gerinti reikalingi objektai), plėtros, kai sukuriama nauji bendrosios nuosavybės objektai. Kasacinis teismas konstatavo, kad kompetentingam bendrijos organui priėmus teisėtą sprendimą dėl naujo bendrosios dalinės nuosavybės objekto sukūrimo, jis tampa privalomu ir vykdytinu visiems asmenims, turintiems žemės sklypus nuosavybės teise ar kitais pagrindais mėgėjų sodų teritorijoje. Asmuo, manantis, kad toks sprendimas neproporcingai suvaržo jo nuosavybės teisę, be kita ko, ir tuo atveju kai asmeniui tenka pareiga kurti naują infrastruktūrą, turi teisę ginčyti tokį sprendimą įstatymų nustatyta tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinės teisėjų kolegijos 2014 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *SB „Taurus“ v. J. B. ir kt.*, bylos Nr. 3K-7-49/2014). Nurodytoje byloje kasacinis teismas pripažino, kad tais atvejais, kai infrastruktūros plėtra yra būtina siekiant užtikrinti tinkamą turimos nuosavybės naudojimą, naujos infrastruktūros sukūrimas gali būti kvalifikuojamas kaip esamo turto išlaikymas ir išsaugojimas CK 4.76 straipsnio prasme. Taigi, kasatorės, kaip bendraturtės teisių suvaržymas, pasireiškiantis jos įpareigojimu prisidėti prie infrastruktūros objekto sukūrimo, yra pagrįstas būtent šiuo teisiniu pagrindu. Nors vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūros įrengimas aktualiausias asmenims, turintiems savo sklypuose gyvenamosios paskirties statinius arba statinius, skirtus poilsiui (sodo namus), tačiau ši infrastruktūra atitinka mėgėjų sodininkystės tikslus bendrąja prasme. Atsižvelgtina ir į tai, kad kasatorės teisių suvaržymo poreikį lemia ne vien daugumos kitų bendraturčių interesas naudotis tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu bei nuotekų šalinimo sistema, tačiau ir tai, jog aptariamų inžinerinių tinklų įrengimas užtikrina bendruosius ekologijos,

aplinkosaugos reikalavimus, taigi reikšmingas ir viešajam interesui užtikrinti. Kita vertus, pažymėtina ir tai, kad ginčijamų infrastruktūros tinklų nutiesimas didina sodininkams asmeninės nuosavybės teise priklausančio turto – žemės sklypų bei pastatų – vertę. Taigi, nors kasatorės, kaip bendraturtės teisės CK 4.76 straipsnio pagrindu yra suvaržomos, įpareigojant ją prisidėti prie naujos infrastruktūros sukūrimo, tačiau šis ribojimas yra proporcingas siekiamam tikslui.

Dėl sodininko, kuris nėra sodininkų bendrijos narys, pareigų

Kasatorės teigimu, bylą nagrinėję teismai, neatsižvelgdami į tai, kad bylos nagrinėjimo metu ji jau nebuvo SB „Tauras“ narė ir bendrojo naudojimo objektų bendraturtė, tačiau priteisdami iš jos skolą ieškovui už inžinerinių tinklų įrengimą, pažeidė materialiosios ir proceso teisės normas. Pažymėtina tai, kad kasatorė nėra bendrijos narė nuo 2012 m. kovo 1 d., kai bendrijos narių susirinkimų sprendimai priimti 2007 m. birželio 16 d., 2008 m. gegužės 31 d., 2009 m. rugsėjo 12 d., 2011 m. birželio 18 d. ir jais nutarta įrengti vietinius inžinerinius tinklus, jų įrengimą finansuojant patiems sodininkams. Visi sodininkų bendrijos narių sprendimai dėl inžinerinių tinklų įrengimo buvo priimti iki kasatorės išstojimo iš bendrijos, todėl ji turi vykdyti iki tol jai atsiradusias bendrijos nario pareigas. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad Sodininkų bendrijų įstatymo reglamentuojamų santykių subjektai yra ne tik sodininkai, sodininkų bendrijos nariai, bet ir kiti asmenys, nuosavybės ar kitų teisių pagrindu valdantys sodo žemės sklypus. Būtent sodo žemės sklypo valdymas nuosavybės ar kitomis teisėmis yra kriterijus, vienijantis Sodininkų bendrijų įstatymo reglamentuojamų santykių subjektus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. birželio 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *SB „Tauras“ v. G. Ž.*, bylos Nr. 3K-3-366/2013). Dėl to visi sodininkai ir kiti asmenys, įsigiję mėgėjų sodo teritorijoje sodo sklypą, privalo atlikti pareigas, kylančias iš bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo.

Apie tai, kad sodininkai, nesantys sodininkų bendrijos nariais, turi tam tikras pareigas bendrijai yra pasisakyta ir kasacinio teismo praktikoje sprendžiant klausimą dėl tokio sodininko pareigos mokėti sodininkų bendrijai atitinkamas įmokas. Šiuo aspektu kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad ir tie sodininkai, kurie nėra sodininkų bendrijos nariai, turi mokėti sodininkų bendrijai tam tikras įmokas. Tokia sodininko, ne bendrijos nario, pareiga gali atsirasti visų pirma dėl to, kad kiekvienas sodininkas, nepaisant to, yra jis sodininkų bendrijos narys ar ne, yra tų bendrojo naudojimo objektų, kuriems pastatyti, įrengti ar kitaip įsigyti buvo panaudotos ir jo lėšos ar darbas, bendraturtis (SBĮ 7 straipsnio 1 dalis). Taigi sodininkas, kuris yra tam tikrų bendrojo naudojimo objektų bendraturtis, privalo mokėti įmokas, reikalingas šių objektų eksploatavimo išlaidoms padengti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2008 m. lapkričio 12 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *SB „Šermukšnėlė“ v. J. Z.*, bylos Nr. 3K-3-460/2008).

Teisėjų kolegija nurodo, kad aptartas teisinis reglamentavimas ir jį aiškinanti kasacinio teismo praktika leidžia daryti išvadą, jog ta aplinkybė, kad kasatorė jau bylos nagrinėjimo teisme metu išstojė iš sodininkų bendrijos, nepaneigia jos pareigų, kylančių iš bendrosios dalinės nuosavybės įgyvendinimo, ir tai, jog kasatorė nesinaudoja inžineriniais tinklais, teisiškai nereikšminga, nes sodininkams (bendrijos nariams ir ne nariams) bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso sodininkų bendromis lėšomis ar bendromis sutelktomis jėgomis pastatyta bendroji inžinerinė įranga (SBĮ 7 straipsnio 1 dalis). CK 4.76 straipsnyje nurodyta, kad kiekvienas bendraturčių proporcingai savo daliai turi teisę į bendro daikto (turto) dalį, taip pat privalo apmokėti išlaidas jam išlaikyti ir išsaugoti, mokesčiams, rinkliavoms ir kitoms įmokoms, todėl kasatorės pareiga bendrijai kyla ne vien iš narystės sodininkų bendrijoje, bet ir bendrosios dalinės nuosavybės teisės pagrindu.

Dėl kitų kasacinio skundo argumentų

Vienu iš kasacinio skundo argumentų kasatorė nurodo, kad bendrijos narių susirinkimų nutarimai, kuriais nutarta įgyvendinti inžinerinių tinklų įrengimo projektą (2007 m. birželio 16 d., 2008 m. gegužės 31 d., 2009 m. rugsėjo 21 d., 2010 m. gegužės 29 d. ir 2011 m. birželio 18 d.), priimti pažeidžiant Sodininkų bendrijų įstatymo 16 straipsnio 3, 10, 14 ir 15 dalių reikalavimus. Kaip jau minėta šioje nutartyje, kompetentingam bendrijos organui priėmus teisėtą sprendimą dėl naujo bendrosios dalinės nuosavybės objekto sukūrimo, jis tampa privalomu ir vykdytinu visiems asmenims, turintiems žemės sklypus nuosavybės teise ar kitais pagrindais mėgėjų sodų teritorijoje. Asmuo, manantis, kad toks sprendimas neproporcingai suvaržo jo nuosavybės teisę, be kita ko, ir tuo atveju, kai asmeniui tenka pareiga kurti naują infrastruktūrą, turi teisę ginčyti tokį sprendimą įstatymų nustatyta tvarka. Nagrinėjamoje byloje kasatorė tokio sprendimo įstatymo nustatyta tvarka neginčijo, tik nurodė savo nesutikimo su bendrijos susirinkimų nutarimais argumentus.

Teisėjų kolegija pažymi, kad klausimas dėl atsakovo susirinkimų nutarimų teisėtumo jau yra išnagrinėtas kitoje civilinėje byloje, kurioje reikalavimai panaikinti bendrijos narių susirinkimų nutarimus yra atmesti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinės teisėjų kolegijos 2014 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *SB „Tauras“ v. J. B. ir kt.*, bylos Nr. 3K-7-49/2014). Nurodytoje byloje dėl kasatorės nurodytų susirinkimų nutarimų neteisėtumo pagrindų jau yra nustatyti faktai, kurie nagrinėjamoje byloje turi prejudicinę reikšmę. CPK 182 straipsnio 2 punkte nustatyta, kad nereikia įrodinėti aplinkybių, nustatytų įsiteisėjusiu teismo sprendimu kitoje civilinėje byloje, kurioje dalyvavo tie patys asmenys, todėl teisėjų kolegija dėl šių kasacinio skundo argumentų plačiau nepasisako.

Apibendrinama nutartyje išdėstyti argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė sodininkų bendrijų paskirtį ir kompetenciją, jos narių bei kitų sodininkų teises ir pareigas reglamentuojančias materialiosios teisės normas, nepažeidė įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisyklių, todėl nėra pagrindo skundžiam apeliacinės instancijos teismo procesiniam sprendimui panaikinti ar pakeisti (CPK 346 straipsnis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

Ieškovas prašo priteisti bylinėjimosi išlaidų, turėtų kasaciniame teisme, atlyginimą. Kasaciniame teisme ieškovui atstovavo advokatas Darius Krencius; už atsiliepimo į kasacinį skundą surašymą ieškovas sumokėjo 2000 Lt. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu ir teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio patvirtinimo 8.14 punktą, į tai, kad advokatas D. Krencius atstovavo ieškovui ir kitose bylose, kuriose buvo sprendžiami iš esmės tie patys teisiniai klausimai, kaip ir šioje byloje, daro išvadą, jog ieškovo prašymas tenkintinas iš dalies, priteisiant jam iš kasatorės 1000 Lt advokato pagalbai apmokėti turėtų išlaidų atlyginimą (CPK 98 straipsnio 1, 2 dalys).

Kasacinis teismas turėjo 22,87 Lt išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. kovo 14 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu), kurių atlyginimas, netenkinus kasacinio skundo, priteistinas iš kasatorės (CPK 79 straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 96 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2013 m. birželio 7 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti ieškovui SB „Tauras“ (j. a. k. 141845789) iš atsakovės S. M. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) 1000 (vieną tūkstantį) Lt atstovavimo išlaidų, turėtų kasaciniame teisme, atlyginimą.

Priteisti valstybei iš atsakovės S. M. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) 22,87 Lt (dvidešimt du litus 87 ct) bylinėjimosi išlaidų, turėtų kasaciniame teisme, atlyginimo. Priteista suma mokėtina į išieškotojo Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Gražina Davidonienė

Gintaras Kryževičius

Egidijus Laužikas